

ΑΘΗΝΑΪΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Έν Έλλάδι... Δρ. ν. 3.—

Έν τῇ ἀλλοδαπῇ » » 3,50

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ

ΤΙΜΑΤΑΙ

Λεπτῶν 15

261—Γραφεῖον ὁδ. Ἑρμοῦ—264

Ἐπίσκεψις εἰς χαρτοποιεῖον ἔδωκε τὴν ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐξῆς σειρὰν σκέψεων. Τὸ χαρτίον τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τὸ τόσῳ χρήσιμον εἰς τὸν ἄνθρωπον, τὸ μέρος ἐνθα ἀποταμιεύονται πᾶσαι αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι, τὸ ὄργανόν πασῶν τῶν κυβερνήσεων, ὁ μεσίτης οὗτος τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς συναλλαγῆς, ἡ δευτέρα αὕτη μνήμη τοῦ ἀνθρώπου — προέρχεται ἐξ εὐτελῶν ρακῶν. Ὁ ρακοσυλλέκτης διέρχεται τὰς ὁδοὺς σύρων τὸ ἀμάξιον αὐτοῦ διὰ πόλεων καὶ χωρίων, καὶ φθάνων ἐκεῖ συλλέγει πᾶν παλαιὸν καὶ ἄχρηστον ράκος. Μετὰ τὴν συλλογὴν τὰ φέρει εἰς τὸ κατάστημα ἐκεῖ δὲ διαλέγονται, πλύνονται, ἀλήθωνται καὶ κατασκευάζονται εἰς σχῆμα, ὥστε δύνανται νὰ τολμήσωσι νὰ ἐμφανισθῶσιν ἀσυστόλως ἐνώπιον μοναρχῶν καὶ ἡγεμόνων. Τοῦτο ἐνθυμίζει τὴν ἀνάστασιν τοῦ σώματος· ὅταν ἐγκαταλειφθῇ ὑπὸ τῆς ψυχῆς οὐδὲν ἕτερον γίνεται ἢ ἀντικείμενον βορᾶς σκωλήκων, μεταβαλλόμενον εἰς κόνιν καὶ τέφραν. Ἀλλ' ἐὰν ἡ τέχνη καὶ ἐπινοια τοῦ ἀνθρώπου δύναται νὰ παραγάγῃ τόσον καθαρὸν καὶ λευκὸν καυασκεύασμα ὡς εἶναι τὸ χαρτίον ἐκ ῥυπαρῶν ρακῶν, τί δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Θεόν, διὰ τῆς παντοδυναμίας αὐτοῦ νὰ ἐγείρῃ τοὺς νεκροὺς ἐκ τοῦ ταπεινοῦ καὶ κατεστραμμένου αὐτῶν σώματος;

Η ΔΙΘΟΣ ΤΗΣ ΡΟΖΕΤΤΑΣ

Πολλοὶ τῶν ἀναγνώστῶν ἡμῶν ὥσως ἀγνοοῦσι τίς ἐστὶν ἡ λίθος τῆς Ροζέττας. Ὀλίγα τινα περὶ ταύτης γράφομεν σήμερον ἐν τῇ «Ἀθηναίδι» πεποιθότες ὅτι παρέχομεν ἐνδιαφέρον ἀνάγνωσμα τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν.

Ἡ τέχνη τῆς γραφῆς ἦτο ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων γνωστὴ τοῖς Αἰγυπτίοις, καὶ εἶχον οὗτοι βιβλία πρὸ πολλῶν ἄλλων ἐθνῶν. Τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν πρὸς γραφὴν ἐργαλείων εὐρεθέντων ἐπὶ μνημείων ὑποτιθεμένων ὡς ἐχόντων τὴν ὑπαρξίν καὶ πρὸ αὐτῆς τῆς γεννήσεως τοῦ Μωϋσέως. Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ἀκμάσας πρὸ δεκαεπτὰ ἑκατονταετηρίδων, ἀναφέρει ὅτι κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτοῦ ὑπῆρχον ἔτι τεσσαράκοντα δύο ἱερὰ βιβλία τῶν Αἰγυπτίων. Πᾶσαι ἦσαν γεγραμμέναι κατὰ τοὺς ἀρχαίους τῶν Αἰγυπτίων χαρακτῆρας τοὺς ὁποίους καλοῦμεν ἱερογλυφικοὺς, καὶ πολλοὶ τῶν ὁποίων ἀπώλοντο. Ἐνῶ ὁ τρόπος τῆς ἀναγνώσεως τῶν παραδόξων τούτων χαρακτῆρων ἐντελῶς ἐλησμονήθη, εἰς τρόπον ὥστε τὰ ὀλίγα τεμάχια τὰ ὁποῖα ἀπέμενον ἐφαίνοντο μικρᾶς ἀξίας.

Τὸ αὐτὸ συνέβαινε καὶ μὲ τὰς ἐπιγραφὰς ἐπὶ τῶν μνημείων καὶ τάφων καὶ φερέτρων—οὐδεὶς ἠδύνατο ν' ἀναγνώσῃ ταύτας ἢ νὰ εἰπῇ τι περὶ τῆς ἱστορίας αὐτῶν· οὐδὲ νὰ ἀποφανθῇ ἐὰν τὰ ἱερογλυφικὰ ἦσαν ἀπλᾶ σύμβολα θρησκείας καὶ μυθολογίας, ἢ ἦσαν πραγματικὴ γραπτὴ γλῶσσα ἐφηρμοσμένη ἐπὶ τῶν πραγμάτων τοῦ καθημερινοῦ βίου. Οἱ σοφοὶ τῆς Εὐρώπης εὕρισκοντο ἀπέναντι τοῦ προβλήματος τούτου ἐπὶ διακόσια ἢ τριακόσια ἔτη, προσπαθοῦντες νὰ εὕρωσι τὸν τρόπον τῆς ἀναγνώσεως τῶν θαιμασίων τούτων ἱερογλυφικῶν. Ἐπὶ τέλους Γάλλος τις ὀνόματι Quatremère, εὗρεν ὅτι ἡ Κοπτικὴ ἦτον ἡ γλῶσσα τῶν ἀρχαίων Αἰγυπτίων, ἀλλὰ τὰ βιβλία τὰ ὁποῖα ἐσώθησαν μέχρι τῶν χρόνων ἡμῶν ἦσαν τὸ πλεῖστον γεγραμμένα μὲ ἑλληνικοὺς χαρακτῆρας, τῇ προσθήκῃ ἐπτά ἐτέρων ἐκ τῆς δημοτικῆς ἢ κοινῆς γλώσσης τῆς χώρας. Τοῦτο ὅμως ἦτον ἐν βῆμα πρὸς τὴν ἐκμάθησιν τῆς διαγνώσεως τῆς μυστηριώδους γραφῆς ἐπὶ τῶν τάφων καὶ μνημείων, ἢ δὲ περιδύμετος ἐκστρατεία τοῦ Ναπολέοντος εἰς Αἴγυπτον προσέθηκε καὶ ἕτερον βῆμα. Οἱ λόγιοι αἱ συνοδεύοντες τὸν στρα-

τόν, ἔφερον ἐπανελθόντες ἀκριβῆς ἀντίγραφα ἐκ τῶν Αἰγυπτιακῶν μνημείων· μετὰ τοῦτο δὲ, ἡ χώρα ἠνεώχθη εἰς τὴν ἔρευναν τῶν πεπαιδευμένων, καὶ τὰ διάφορα μουσεῖα τῆς Εὐρώπης ἤρξαντο πλουτιζόμενα ἐκ τῶν λαφύρων τῶν ἀπὸ τῶν ὀχθῶν τοῦ Νείλου λαμβανόμενων. Εἴτα, μετὰ ζήλου καὶ ἐλπίδος, οἱ λόγιοι κατέγινον εἰς τὸ ἔργον τῆς διαγνώσεως τῶν παραδόξων καὶ μυστηριωδῶν τούτων συμβόλων. Ἀλλὰ καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα ἡ κλεις ἔλειπεν ἐτι. Ἐάν κατ' ὁρῶν νὰ ἔχῃσι αὐθεντικὴν μετάφρασιν μιᾶς μόνης τῶν Αἰγυπτίων ἐπιγραφῆς εἰς οἰανδήποτε γλῶσσαν γνωστὴν τοῖς νεωτέροις λογίοις θὰ ἠδύναντο ἐξ ἀναλογίας νὰ ἐξακολουθήσωσι τὴν ἀναδίφησιν τῶν λοιπῶν. Τοῦτο ἀκριβῶς κατωρθώθη διὰ τῆς λίθου τῆς 'Ροζέττας.

Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1799 ὁ κ. Bouchard, γάλλος ἀξιωματικὸς τοῦ πυροβολικοῦ, ἀνασκάπτων τὰ θεμέλια ἐνὸς προμαχώνος ἐν 'Ροζέττα, κειμένη ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ἀριστεροῦ κλάδου τοῦ Νείλου, εὗρε τὴν λίθον ταύτην. Φέρει ἐπιγραφὰς διαφόρων χαρακτῆρων, ἀνηκουσῶν, ὡς ἀπεδείχθη εἰς τρεῖς διαφόρους γλῶσσας. Ἡ αὐτὴ ἐπιγραφὴ ἐγράφη τρεῖς, ἥτοι μὲ ἀρχαῖα ἱερογλυφικά, μὲ δημοτικοὺς χαρακτῆρας καὶ τελευταῖον μὲ Ἑλληνικοὺς.

Ἡ λίθος αὕτη ἥτις νῦν θεωρεῖται ὡς ἀνεκτίμητον κειμήλιον φυλλάσσεται ἐν τῷ Βρεττανικῷ Μουσείῳ εἶναι δὲ ἐκ μέλανος σημιτικοῦ βασάλτου. Ἐχει μῆκος τεσσάρων ποδῶν καὶ πλάτος τριῶν, ἔχει τὴν μίαν γωνίαν ἀποκεκομμένην, ὥστε οὐδεμίαν τῶν ἐπιγραφῶν ἐστὶν ἀκεραία, τὸ μέγιστον μέρος ὅμως διατηρεῖται. Οἱ λόγιοι εἶδον ἀμέσως τὴν μεγάλην αὐτῆς σημασίαν ὡς κλειδὸς πρὸς ἀνάγνωσιν τῶν ἱερογλυφικῶν, ἡ δὲ 'Αρχαιολογικὴ Ἑταιρία τοῦ Λονδίνου ἐνήργησε τὴν ἀντιγραφὴν τῶν ἐπιγραφῶν τούτων, ἀντίγραφα τῶν ὁποίων ἐκυκλοφόρησαν μετὰ τῶν πεπαιδευμένων τῆς Εὐρώπης. Ἡ προσοχὴ αὐτῶν ἐστράφη, ἀναγκαίως, πρῶτον εἰς τὸ ἑλληνικὸν κείμενον, εὗρεθαι δὲ ὡς ἐκφράζον ἀναγνώρισιν τῶν βασιλείων τιμῶν τῶν ἀπονειμθησίων τῷ Πτολεμαίῳ τῷ Ἐπιφανεῖ ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων ἱερέων συνελθόντων ἐν Μέμφιδι· ἡ δὲ συμπεραίνουσα πρότασις ἔλεγεν ὅπως ἡ ἀπόφασις χαράχθη ἐπὶ πλακὸς ἐκ σκληρᾶς λίθου τριχῶς — ἐν ἱερογλυφικοῖς, δημοτικοῖς ἢ συνήθεσι χαρακτῆρσι τῆς χώρας καὶ ἑλληνιστί. Οὕτω δὲ διὰ τῆς κλειδὸς ταύτης, μετὰ συντονιστάτην μελέτην αἱ ἐπιγραφαὶ ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἐκείνων τάφων καὶ μνημείων κατέστησαν καταληπταί, νῦν δὲ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ μανθάνωμεν τὰ ὀνόματα, τὰς ἐποχάς, τὴν κατάστασιν, συχνάκις δὲ καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαίων μωμμίων αἵτινες ἀπὸ τοῦ τάφου αὐτῶν ἀνασυρόμεναι τίθενται ἐνώπιον ἡμῶν μετὰ παρέλευσιν χιλιάδων ἐτῶν.

Τοῦτο κατωρθώθη διὰ τῆς λίθου τῆς 'Ροζέττας μεγάλην ὅθεν ἡ ἀπανεμομένη εἰς αὐτὴν ἀξία· οἱ σοφοὶ ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ ἀνακαλύψει αὐτῆς καὶ κατέγιναν ἐπὶ αὐτῆς ἐπὶ πολλὸν χρόνον.

Ἡ Μωαβίτις λίθος, ἕτερον διάσημον μνημεῖον τῶν

ἀρχαίων χρόνων, ἀνευρέθη κατὰ τὸ ἔτος 1868, ὑπὸ τοῦ κ. Klein, ἱεραποστόλου περιηγουμένου τὴν χώραν τῶν Μωάβων. Ἦτον αὕτη παλαιὰ πλάξ ἐκ βασάλτου ἔχουσα τριῶν ποδῶν καὶ πέντε δακτύλων ὕψος καὶ ἐνὸς ποδὸς καὶ ἐννέα δακτύλων πλάτος. Ἡ ἐπ' αὐτῆς ἐπιγραφὴ εἶναι ἡ ἀρχαιότερα ὑπάρχουσα γραφὴ ἐν ἀλφαριθμητικοῖς χαρακτῆρσιν, διότι χρονολογεῖται ἀπὸ τὰ ἐνεακόσια περίπου ἔτη πρὸ Χριστοῦ. Αναφέρει τὰς πράξεις τοῦ Μέσα, βασιλέως τοῦ Μωάβ, κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Ἰσραηλίου προφήτου Ἐλισά καὶ τοῦ Ἰεχωράμ καὶ Ἰεχοσαφάτ βασιλέων τοῦ Ἰούδα καὶ Ἰσραήλ.

ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΜΕΡΟΣ Α'. — ΦΥΤΑ

ΚΕΦ. ΙΖ'.

Πλειότερα περὶ τῶν φύλλων καὶ χυμὸς ἐν αὐτοῖς.

Τὰ φύλλα εἰσὶ τοσοῦτον κοινὰ πράγματα ὥστε δὲν ἐξετάζομεν πόσον εἰσὶν ὠραῖα· ἀλλὰ ἐάν λάβωμεν τὸ κοινότερον τούτων καὶ τὸ θεωρήσωμεν θὰ ἴδωμεν τὴν ὠραίαν αὐτοῦ κατασκευὴν. Διὰ τοῦ φύλλου διήκουσι γραμμαὶ αἵτινες ἀποτελοῦσι τὰς πλευράς αὐτοῦ δι' ὧν ὁ ἰστός στηρίζεται, ὡς τὸ ἀλεξιβρόχον ἔχει τὰ ἐφ' ὧν ἐκτείνεται ξύλα. Αἱ πλευραὶ αὗται δίδουσι δύναμιν εἰς αὐτὴν διότι ἄνευ τούτων τὸ φύλλον θὰ ἐφαίνετο ὡς μαρὰνθὲν δι' αὐτῶν γίνεται στερεόν. Ἴδετε τὸ φύλλον τῆς λεμονέας καὶ πορτογαλέας. Ἐν αὐτῷ διήκει ἰσχυρὰ πλευρὰ ἐν τῷ μέσῳ· ἀλλὰ μικρότεραι ἐκ τῆς κεντρικῆς ταύτης πλευρᾶς δὲν ἐκφύονται διότι τὸ φύλλον εἶναι τόσῳ ἰσχυρόν ὥστε δὲν ἔχει ἀνάγκην τούτων· ἕτερα ἀσθενέστερα φύλλα ἔχουσι στηρίγματα διὰ πλειοτέρων πλευρῶν.

Ἀλλὰ τί καθιστᾷ τὰ φύλλα τόσῳ ἰσχυρὰ καὶ στερεά. Θεωρήσατε τὸ μέγα φύλλον τῆς ἀμπέλου ἐπὶ τοῦ κλήματος. Ἐάν ὁ ἄνεμος πνεύσῃ δυσκόλως κάμπτει, ἀλλὰ διατελεῖ ἐκτενόμενον καὶ ἀντέχει. Ἀλλὰ κόψατε τὸ φύλλον καὶ ἴδετε τί συμβαίνει. Ἐν βραχεῖ χρόνῳ μαραινέται· ἐάν τὸ κρατήσῃτε ἐκ τοῦ στελέχους ἀμέσως ἀρχίζει νὰ καταπίπτῃ. Ἐχει ὅλας τὰς πλευράς του ἀλλ' αὗται ἀπώλεσαν τὴν ἰσχύοντων· πῶς δὲ τοῦτο συνέβη; Ἀμέσως λέγομεν.

Ὅταν ἀπεκόψατε τὸ φύλλον, ὁ χυμὸς δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ φύλλον, ἀκριβῶς ὅπως ὕδωρ δὲν δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν ὅταν ὁ σωλὴν ἀποκοπῇ· ὁ χυμὸς εἰσέρχεται εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ φύλλου ἀπὸ τοῦ καυλοῦ διὰ τῶν πλευρῶν. Αἱ πλευραὶ ὡς καὶ τὸ στέλεχος ἔχουσι μικροὺς λεπτοὺς σωλῆνας διὰ νὰ ῥέῃ τὸ ὑγρὸν δι' αὐτῶν. Ἐάν, ὅθεν, αἱ πλευραὶ δὲν εἶναι πλήρεις ἐκ τοῦ χυμοῦ δὲν εἶναι στερεαί, ἀλλ' ἐκόλως κάμπτουσιν. Ὅταν αἱ πλευραὶ αὗται καὶ τὸ δι' αὐτῶν διήκον δικτυωτὸν σκεῦσμα δὲν εἶναι πλήρη χυμοῦ, τὸ φύλλον μαραινέται.

Ἀλλ' ὅταν ἀπακόψωμεν τὸ φύλλον, τοῦτο εἶναι πλήρες χυμοῦ· πῶς λοιπὸν ὁ χυμὸς αὗτος ἐκχύνεται καὶ ἐπέρχεται ὁ μαρasmus; Δὲν ἐκχύνεται ἐκ τοῦ